

santummodo curam gerere. ¹ Fateor duo genera eorum qui ad Primatum evehi poterant hic à D. Gregorio designari, unum eorum qui electione, & alterum eorum qui Episcopatus antiquitate, honore illo donabantur. Sed hinc inferri posse negamus, quod in singulis provinciis primæ sedes stabiles fuerint, quarum Episcopi Metropolitanæ essent. Sensus Divi Gregorii est, Donatistas nec ad Primatum Carthaginensem, ad quem sorte & electione provehebantur Episcopi, nec ad Primatum aliarum provinciarum, qui antiquitati Episcopatus debebatur, promovendos esse. Sic verba illa, *quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo Clericorum ad locum eundem deferat*, intelligenda esse, censemus; huicque distinctioni firmum satis fundamentum præbet diversa conditio Primatus Carthaginensis, & aliarum provinciarum; cum ille, ut certæ sedi affixus erat, ita electione acquireretur; hic verò Episcopatus antiquitate & non electione senioribus Prælati daretur. Hinc fit ut passim in Conciliis Africanis Primates senes dicantur, quippe qui honorem Primatus non alia ratione quam consecrationis prioritatem obtinentes, primum locum non nisi exacta ætate & admodum senes, propter magnum Episcoporum cujusque provincie numerum consequi non poterant.

Sed ad quid tot argumentationes? cum in Synodo Africana ^a disertissimis verbis Metropolim à prima sede distinctam esse doceatur; Canonis verba sunt: *Placuit omnibus Episcopis, qui in hoc Concilio subscripserunt, ut matricula & archivus Numidie, & apud primam sedem sit, & in Metropoli, id est, Constantina.* Hujus condendi ratio fuit, quod cum prima sedes nunc apud hanc, nunc apud illam civitatem esset, archivus provincie vix conservari poterat: ut autem huic communi damno providerent occurrerentque Episcopi, statuerunt ut non tantum in prima sede, sed & in Metropoli servaretur: clarissime hoc decreto docentes, primam sedem prorsus aliam esse à Metropoli, & Primatem, seu primæ sedis Episcopum ab Episcopo Metropolis differre.

Quamvis autem hæc omnia luce meridiana clariora sint, non desunt tamen, qui aliis rationibus ducti, contrarium sentiant. Hi cum negare non possint Primates in Provinciis Africae, Consulari excepta, ex antiquitate ordinationis Episcopalis fieri: alios præterea ordinariæ conditionis in iisdem statuunt, qui ratione Metropolis civitatis, quarum erant Episcopi, verè Metropolitanæ essent. Istud primum conantur probare ex Canone ^b octogesimo sexto Ecclesie Africanæ, qui decimus tertius est Concilii Milevitani secundi, quo, cum propositum esset ab Aurelio Carthaginensi, ut juniores senioribus loco cederent, eisque inconsultis nihil agere præsumerent, universi Episcopi dixerunt: *Hic ordo & à Patribus & à Majoribus servatus est, & à nobis Deo propitio servabitur, salvo etiam jure Primatus Numidie & Mauritaniae.* Hinc enim inferunt certos, seu certæ sedis fuisse Primates in Mauritania & Numidia, præter eos qui primæ sedis erant Episcopi, scilicet Episcopos Cirtæ seu Constantinæ in Numidia, & Cæsareæ in Mauritania. Sed hic nodus satis solvetur, si negemus ullam hoc Canone fieri mentionem Episcoporum Constantinæ & Cæsareæ, quos Primates certos fuisse autumant. Sola lectio patet ibi de primæ sedis Episcopis tantum agi, quibus ut omnes harum provinciarum Episcopi cederent, multumque in peragendis negotiis deferrent, statutum est.

Instant Donatianum Episcopum Teleptes provincie Bizacenæ dici primæ sedis Episcopum, in Concilio ^c Milevitano secundo: Teleptem autem Metropolim stabilem fuisse Bizacenæ. Sed parvi momenti instantia hæc est, cum Donatianus ille, non ratione sedis, sed ordinationis antiquitate, Primas dictus sit: sicut & senex Mufonius ejusdem provincie Primas, tempore Concilii Carthaginensis tertii Cæsario & Attico Consulibus, ut patet ex Epistola

^a Concil. Afric.
Canone 53.

IX.
OBJECTIONES
PRO STABILITATE PRIMATUM AFRICÆ,
EARUMQUE
SOLUTIONES.
^b Cod. Afric.
Can. 86.

^c Concil. Milevit.
vit. 2. can. 27.

L. 3

stola

NOTÆ LUÆ HOLSTENII.

¹ Fateor duo genera eorum qui ad Primatum evehi &c.] Mens sancti Gregorii multò clariùs elucet ex antecedente Epistol. 72. ad Gennadium Exarchum Afri-

cæ, cujus locum hic apponi operæ pretium fuisset, ille enim nulla interpretatione, aut divinatione indiget.